

Srpen 1968: Dosud nepublikované fotografie sovětské okupace ze skautského věstníku „Nepokořená svoboda“.

Je 21. srpna 1968, rozednívá se a amatérský fotograf Roland Berauer kvapně vyráží z improvizované redakce před dvěma měsíci obnoveného časopisu Skaut-Junák, sídlící na Letné ve vojenském stanu. Po kapsách má několik dvanáctisnímkových filmů a s fotoaparátém Praktisix míří do centra Prahy.

Dosud fotky, které během

prvního dne okupace vznikly, viděla jen hrstka lidí. Výstava fotografií Rolanda Berauera z 21. srpna 1968 s názvem Nepokořená svoboda bude zahájena vernisáží v 17 hodin 20. srpna 2018 v prostorách Skautského institutu na pražském Staroměstském náměstí. Potrvá do 24. září. Skauting, od roku 1948 komunisty zakázaný, byl díky pražskému jaru v březnu 1968 obnoven. Velmi rychle získává asi 60 000 členů z řad dětí i dospělých, oddíly vznikají živelně po celé republice. Část skautů už tyhle prázdniny dokonce odjela na tábory (ti, co měli vybavení a stany) a někteří si v tlumocích odvázejí i nulté číslo časopisu Skaut-Junák, vydané 20. června 1968.

Redakční stan, zapůjčený ministerstvem obrany, stál na Letné podle historika skautského hnutí Romana Šantory, přezdívaného Bobo, nejspíš od června; pošta do něj připojila telefon, vodárny otevřely hydrant, hasiči redakční útulnu vybavili hasicími přístroji. Sedávalo v ní šest sedm lidí, většina středního věku: skauti vládnoucí českým jazykem, ale také příznivci hnutí, často profesionální novináři nebo fotografové, kteří nabídli časopisu do začátku svoje služby. „V redakci pracoval třeba Eduard Škoda, pozdější autor populární dětské encyklopedie Už vím proč nebo dvojice oblíbených příruček Pražský chodec,“ říká Roman Šantora. „Do stanu pak také chodili různí lidé, aby časopis vznikající pod záštitou nakladatelství Mladá fronta podpořili. Máme třeba kroniku, kde je podepsaný Emil Zátopek, jenž byl i členem redakční rady.“

Dokud mu nedojdou filmy

Šéfredaktorem skautského magazínu se, jak jinak, měl stát bratr Jestřáb, tedy Jaroslav Foglar, ale ten funkci odmítl. Nakonec připadla Janu Šimáňovi, přezdívanému Galén; kontroverzní postavě skautských dějin, komunistovi, který v 50. letech skauting kritizoval, ale později šel za něj do vězení. V noci, kdy do naší země vtrhla vojska států Varšavské smlouvy, hlídá tedy drahé vybavení v redakčním stanu fotograf Skauta-Junáka, zaměstnanec Podniku státní obnovy a třiatřicetiletý táta dvou dětí Roland Berauer. Pak se vydá do terénu. Je svědkem toho, jak Sověti střílejí do lidí u budovy Československého rozhlasu na Vinohradské třídě, přebíhá mezi Václavským a Staroměstským náměstím a nepřestává fotografovat lidi demonstrující, převracující vozidla, zraněné i umírající, dokud mu nedojdou všechny filmy. „Ty fotografie vznikly během pár hodin, hned se to vyvolalo a nazvětšovalo a snažili jsme se snímky dostat do tiskárny,“ vzpomíná dnes na terásce pražského Skautského institutu muž, který v ulicích fotil po boku redakčního kolegy Miroslava Khola, dnes dvaosmdesátiletého všestranného fotografa.

